

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Förskolläraryrket 210 hp

EXAMENSARBETE

Det komplexa mötet

- Pedagogers berättelser om samverkan med nyanlända familjer

Emmy Davidsson och Malin Ericsson

Examensarbete 15 hp

Halmstad 2016-03-03

Abstract

Titel: Det komplexa mötet - Pedagogers berättelser om samverkan med nyanlända familjer

Författare: Emmy Davidsson och Malin Ericsson

Nyckelord: Samverka, förskola, hem, nyanlända, förskola, socialkonstruktionism, diskurspsykologi

Syftet med studien är att undersöka vilka rådande diskurser som visar sig i pedagogers berättelser om samverkan med nyanlända familjer samt att problematisera diskurserna i förhållande till förskolans verksamhet. Insamling av empiri har skett genom ostrukturerade intervjuer med fyra verksamma pedagoger i förskolan. Studiens teoretiska utgångspunkt är socialkonstruktionism och diskurspsykologi. Genom analys studeras de diskurser som pedagogerna använder sig av när de berättar om samverkan med nyanlända familjer. Studiens resultat synliggör fem olika teman samt diskurserna: språkets betydelse, pedagogens positionering och behovet av stöd. Resultatet visar även att pedagogerna beskriver samverkan med nyanlända som en problematik men att viljan för att samverkan ska fungera är stor. Genom resultat, analys och diskussion synliggörs didaktiska dilemman i samverkan med nyanlända familjer då berättelserna pekar mot att viljan att samverka finns men pedagoger och föräldrar behöver stöd i form av kompetensutveckling och språkstöd.

Förord

Att skriva ett examensarbete har inneburit en resa som innefattat både toppar och dalar där känslorna för processen varit blandade. Men det har mesta dels varit en spännande och lärorik process. Med de här raderna vill vi tacka alla de personer som på ett eller annat sätt varit en del av det här examensarbetet. Vi vill börja med att säga ett stort tack till Liselott Fritzdorf och Jonnie Eriksson för god handledning och stöttning under hela processens gång. Vi vill även rikta ett varmt tack till de förskolepedagoger som deltagit i vår studie och bidragit till spännande berättelser. Till vår klass vill vi rikta ett stort tack för all peppning under arbetets gång. Slutligen vill vi även rikta ett varmt tack till varandra för ett gott samarbete. Genom hela arbetet har vi hjälpts åt och fått stöd av varandra vilket inneburit ett likvärdigt och gemensamt ansvar för hela arbetet.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	4
1.1 Syfte och frågeställningar	5
2. Forskningsöversikt.....	6
2.1 Samverkan med nyanlända familjer.....	6
3. Vetenskapsteoretisk och metodologisk utgångspunkt.....	8
3.1 Socialkonstruktionism.....	8
3.2 Diskursanalys	9
3.3 Diskurspsykologi	10
4. Metod och design	11
4.1 Urval.....	11
4.2 Ostrukturerad intervju.....	12
4.3 Intervjuernas upplägg.....	13
4.4 Empiriinsamling.....	13
4.5 Transkribering.....	14
4.6 Analysprocess	14
4.7 Studiens tillförlitlighet.....	15
4.8 Etiska ställningstagande	15
5. Resultat.....	16
5.1 Sen kom föräldrarna för att hämta och jag kan inte berätta	17
5.2 Man vill ju bara att de ska komma och bli trygga.....	19
5.3 Jag saknar lite en förberedelse.....	22
5.4 Jag är en öppen person så för mig är det inga problem	24
5.5 Det är så mycket annat som är självklart för oss	26
6. Resultatsammanfattning.....	27
6.1 Språkets betydelse	27
6.2 Pedagogens positionering	28
6.3 Behovet av stöd.....	29
7. Diskussion	30
7.1 Språkets betydelse	30

7.2 Pedagogens positionering	31
7.3 Behovet av stöd.....	32
7.4 Sammanfattning av diskussion	33
9. Studiens bidrag	34
10. Studiens kvalitet	35
11. Vidare forskning.....	36
12. Referenser	37
Bilaga 1	40
Bilaga 2.....	41

1. Inledning

För många av de barn och familjer som söker skydd i Sverige är kontakten med förskolan ett av de första mötena med det svenska samhället efter tiden som asylsökande (Lunneblad, 2013). Familjerna som söker skydd i Sverige har många gånger tvingats lämna sina hemländer under svåra förhållanden vilket kan betyda att både barn och vuxna bär med sig traumatiska upplevelser från tiden på flykt (Lunneblad, 2013). Förskolan är en av de viktigaste instanserna för nyanlända med flyktningbakgrund (Angel & Hjern, 2004). Den ger möjlighet till en struktur i vardagen där både barn och vuxna får tillgång till kontakter i det nya landet (Lunneblad, 2013).

Hur samverkan med nyanlända familjer ska ske i förskolan har under en längre tid varit ett ideologiskt dilemma och diskuterats i integrationspolitiken. Pedagogerna ska i sitt arbete tolka och genomföra den politiska målsättningen och deras förhållningssätt blir därmed betydelsefull för familjernas integration (Lunneblad, 2013). Läroplanen för förskolan ger uttryck för att förskolan och barnens hem ska ha ett nära och förtroendefullt samarbete (Skolverket, 98 rev 10). Och forskning menar att goda relationer mellan pedagoger och föräldrar är en viktig förutsättning för nyanlända barns trivsel (Bunar, 2015; Szente, Hoot & Taylor, 2006). Keyes (2000) påpekar dock att dagens rörliga kultur ökar komplexiteten i relationer och många gånger försvårar samarbetet mellan pedagoger och föräldrar. Därför har vi som avsikt i det här examensarbetet att undersöka vad pedagoger berättar om samverkan med nyanlända familjer.

För att i den här studien undersöka vad pedagoger¹ berättar om samverkan² med nyanlända³ familjer har vi tagit avstamp i socialkonstruktionism och diskurspsykologi. Forskningsproblemet i vårt examensarbete blir därför att undersöka vilka rådande diskurser som visar sig i pedagogers berättelser om samverkan med nyanlända familjer. White (2004) uttrycker att en diskurs är ett ramverk av idéer om människors sätt att förstå och söka mening i olika företeelser. Genom att synliggöra specifika diskurser som pedagogerna agerar i kan vi synliggöra hur de som grupp är språkligt organiserade. Vidare belyser Runfors (2003) att den

¹ Pedagoger har vi i den här studien valt att benämna såväl barnskötare som förskollärare.

² Med samverkan menar vi i den här studien den kontakt som sker mellan pedagoger, föräldrar och deras barn på förskolan.

³ Med nyanlända har vi i den här studien utgått från migrationsverkets definition. De beskriver en nyanländ som en person som är mottagen av en kommun och som har erhållit uppehållstillstånd på grund av till exempel flyktingskäl. Under två till tre år anses en person vara nyanländ (Migrationsverket, 130801).

dominerande samhällsdiskursen om integration och mångfald i skolans pedagogiska och sociala praktiker får konsekvenser för nyanlända familjer.

Vi anser att vår studie blir intressant ur flera olika synvinklar då mottagandet av nyanlända familjer är ett aktuellt ämne på samhällig nivå men även i förskolan. Samverkan mellan pedagoger och familjer är av vikt i barns utveckling och lärande (Markström & Simonsson, 2013) och därmed bidrar vår studie med en ökad medvetenhet om ett relevant ämne.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syfte

Syftet med studien är att undersöka vilka rådande diskurser som visar sig i pedagogers berättelser om samverkan med nyanlända familjer. Vidare är syftet att problematisera diskurserna i förhållande till förskolans verksamhet.

Frågeställningar

- Hur berättar pedagoger om samverkan med nyanlända familjer?
- Vilka diskurser kan vi identifiera i pedagogernas berättelser om samverkan med nyanlända familjer?
- Vilka konsekvenser kan diskurserna få för samverkan mellan förskola och nyanlända familjer?

2. Forskningsöversikt

Den aktuella forskning som vi finner relevant för vår studie har vi valt att presentera här nedan. Vår ambition med forskningsöversikten är att lyfta fram viktiga frågor om samverkan med nyanlända familjer samt att rama in den bakomliggande problematik som kan uppstå i mötet mellan pedagoger och familjer.

2.1 Samverkan med nyanlända familjer

Bunar (2010) belyser att den akademiska forskningen om nyanlända barn och elever är kraftigt underutvecklad. Ett undantag är dock den generella kunskapen i hur språkutveckling hos barn som inte har svenska som förstaspråk går till. Att forskning kring relationer mellan förskola och nyanlända familjer delvis lyser med sin frånvaro är också något vi stött på i sökandet efter akademiska artiklar inom området. Bristen på forskning har gjort att vi valt att presentera forskning som belyser samverkan från både förskolor och skolor.

Szente, Hoot & Taylor (2006) hävdar i sin studie att en av de absolut viktigaste aspekterna av elevers integration i skolan är samverkan mellan pedagoger och föräldrar. Det finns också forskning som visar att det är en komplex fråga. Artikeln som Lunneblad (2013) har skrivit syftar till att bidra med utveckling av förskolans mottagande av flyktingfamiljer. Det empiriska materialet som presenteras i texten är från ett tvåårigt forskning- och utvecklingsprojekt. I resultatet framkommer det att mottagandet av nyanlända familjer i förskolan är komplicerat då resultatet pekar mot att hur mottagandet ska hanteras inte är entydigt hos pedagogerna. Dessutom påpekar Ellneby (2008) att många förskollärare anser sig ha otillräckligt med utbildning för att möta nyanlända barn. Hek (2005) belyser i sin studie om nyanlända i Storbritannien att det är av vikt att skolorna har riktlinjer för att främja kontakter med familjerna. Vidare visar resultatet i studien att eleverna betraktar sig själva som en del av sin skola när det finns riktlinjer för samverkan.

Bouakaz (2007) belyser att lärarna i hans studie betraktar kulturella skillnader som kanske det största problemet i samverkan med nyanlända familjer. Pedagogerna i hans studie uttrycker att idéer om hur samverkan ska ske går ut på att föräldrarna skall anpassa sig till skolans normer och värderingar, utan att pedagogerna behöver ändra sig nämnvärt. Det är således svårt att föreställa sig ett samarbete med föräldrar vars kultur skiljer sig från pedagogernas egna. En annan synvinkel på detta är det Gruber (2007) nämner om att skolpersonal i sin dagliga

praktik oftast välmenande, skapar och upprätthåller skillnader mellan olika elevkategorier baserade på olika kulturgrupper. En del av hur det skapas skillnader är förhållningssättet till föräldrarna. En studie av Mahmood (2013) belyser att det finns en oro i mötet med nyanlända familjer. Studien genomfördes i Nya Zeeland och genom intervjuer med förskollärare framkom ett resultat som visar att det finns en oro med att möta familjer vars kulturella bakgrunder skiljer sig från deras egen. Lärare rapporterar att de har bristande kännedom om många kulturella aspekter. De belyser också att det är svårt när föräldrars önskemål är utanför deras norm. Däremot uttrycker Lahdenperä (1997) att då lärarna utgår från föräldrarnas bakgrund i grunden är något positivt som går att bygga vidare på. Även Szente, Hoot & Taylor (2006) belyser kulturella skillnader i sin studie. Resultatet pekar mot att information om barns kulturella bakgrund är viktigt för lärare i samverkan med flyktingbarn och deras familjer. Ett liknande argument förs fram av Hurley, Medici, Stewart & Cohen (2011) där lärarna i studien uttrycker att professionell hjälp för att öka lärarnas kulturkompetens är av vikt i samverkan med nyanlända familjer. De här studierna visar på en problematik och att det finns ett behov av information om familjernas olika kulturer. Å andra sidan påvisar ett resultat från Sandberg & Vuorinen (2008) att det framför allt är förskolor med kulturell mångfald som tenderar att skapa nya samarbetsformer som kan bidra till att föräldrarna blir en större del av förskolan. De samarbetsformer som deltagarna i studien belyser är aktiviteter som syftar till att lära känna varandras likheter och olikheter. När förskollärarna gör detta kan de få möjlighet att förstå olika tankemönster och på så sätt också lära sig hantera och förhålla sig till dem. Även föräldrarna i Bouakaz (2007) studie uttrycker osäkerhet. Föräldrarna efterlyser projekt som ska ge dem mer kunskaper om det svenska skolsystemet men även utbildning för lärarna som möjliggör att få vetskap om olika kulturer. Föräldrarnas förhoppning är att det till en viss del korrigerar den nedvärderande bilden av "dom andra" och "deras kultur".

Bouakaz (2007) formulerar att vid sidan av kulturella skillnader uppfattade lärarna att föräldrarnas dåliga kunskaper i det svenska språket även är ett stort hinder i ett gott samarbete. Språkets betydelse i samverkan framställs även i en studie av Eriksson (2008). Resultatet pekar mot att lärare på skolor med hög andel elever & föräldrar med annat modersmål samverkar i mindre grad än vad lärare gör på skolor där majoriteten elever och föräldrar har svenska som modersmål. Lärare som har elever med annat modersmål benämner även samverkan med föräldrar som stressande och krävande. De anser också att det är lärarna som tar initiativ till föräldrarkontakt men att det många gånger inte besvaras av föräldrarna. Att föräldrar med annat modersmål samverkar mindre kan dels förstås genom att

de väljer att inte delta i exempelvis föräldrarmöten då de inte förstår vad lärarna säger (Szente, Hoot & Taylor, 2006). Det framkommer även i Bouakaz (2007) studie att föräldrar uttrycker att de involverar sig mindre i skolans arbete då de har bristande kunskaper i det svenska språket. Vidare belyser lärarna i Bouakaz studie strategier för att främja kommunikation mellan pedagoger och föräldrar. Som förslag lyfts att anlita tolkar, fortbildning och föreläsningar för att öka medvetenheten om mångkulturella frågor. Å andra sidan betraktas lärarnas tidsbrist och bristande resurser som ett hinder från skolans sida.

Sammanfattningsvis kan vi se att aktuell forskning om samverkan med nyanlända familjer lyfter en del problematik. Den pekar på att det är av vikt att det finns förberedelse för hur samverkan ska gå till. Forskningen belyser även att kulturella skillnader och språkbrister kan bli ett problem i samverkan mellan förskolan och familjerna. Å andra sidan visar även forskning att olikheterna kan bli en drivkraft för att skapa nya samarbetsformer och att det är av vikt att pedagoger i förskolan är nyfikna och öppna inför föräldrarna och deras kulturer.

3. Vetenskapsteoretisk och metodologisk utgångspunkt

Vår studie tar avstamp i det socialkonstruktionistiska perspektivet och använder sig av diskurspsykologi som metodologisk utgångspunkt. I den här delen kommer en närmare beskrivning av utgångspunkterna.

3.1 Socialkonstruktionism

Vår studie syftar till att bidra med kunskap om rådande diskurser om samverkan med nyanlända familjer. Vi anser därför att socialkonstruktionism är en relevant ansats för att belysa hur berättelserna konstruerar samverkan med nyanlända familjer. Vetenskapsteorin formulerar i sin helhet att verkligheten är konstruerad av människor i samspel med varandra. Inom socialkonstruktionism definieras språket som en social handling samt att människan ser på världen som att den omskapas genom språket (Burr, 1995).

Socialkonstruktionistiska studier karaktäriseras av att det inte finns en objektiv verklighet utan alla beskriver sin verklighet utifrån deras relation till omvärlden. Alla former av kunskap ses alltså som mänskliga konstruktioner (White, 2004). Att använda sig av ett

socialkonstruktionistiskt perspektiv handlar om att ha en kritisk inställning till självklar kunskap. Det handlar även om att förstå världen som historiskt och kulturellt präglad där kunskap upprätthålls och får betydelse för den sociala interaktionen (Burr, 1995). I enlighet med detta är en viktig utgångspunkt i studien att det finns många sätt att förstå och tala om samverkan med nyanlända familjer. I den här studien är avsikten inte att skapa en objektiv sanning eller att värdera de olika berättelserna som kommer till uttryck i empirin. Istället är vi nyfikna på vilka rådande diskurser som ligger till grund för de konstruktioner som beskrivs i pedagogernas berättelser om samverkan med nyanlända familjer.

Ett begrepp som är relevant i vår studie och som även används inom socialkonstruktionism är positionering. Positionering kan liknas vid begreppet roll. Det som skiljer begreppen åt är att begreppet roll beskriver något som är fast och oföränderligt (Davies & Harré, 1990). Positionering däremot syftar till att beskriva hur vi blir i ett sammanhang och hur vi positionerar oss utifrån den diskurs som råder (Skarre Aasebø & Melhuus, 2007).

3.2 Diskursanalys

En metod som står nära socialkonstruktionistisk teori är diskursanalysen. För att som tidigare beskrivits synliggöra hur verkligheten är konstruerad används diskursanalys som en metod för att synliggöra hur språket fungerar som ett redskap för människans förståelse av världen (Winter Jørgensen & Phillips, 2000). Intresset vid användningen av socialkonstruktionism och diskursanalys är i likhet med vår studie att undersöka människans yttrande, hur de är konstruerade och vilka konsekvenser de kan få. Vid en diskursanalys ligger inte intresset på att analysera deltagarna i samtalen utan genom en diskursanalys kan man få reda på vilka diskursiva ramar som deltagarna förhåller sig till för att skapa mening och förståelse för olika företeelser (White, 2004).

Inom diskursanalysen finns det olika ingångar för att analysera människors sätt att tala om och förstå världen. Winter Jørgensen & Phillips (2000) beskriver tre ingångar inom det diskursanalytiska fältet: diskursteori, kritisk diskursteori och *diskurspsykologi*. Alla tre angreppssätten har föreställningen om att våra sätt att tala inte neutralt avspeglar vår omvärld utan spelar en aktiv del i skapandet och förändringen av den. Vår förståelse och kategorisering av världen är alltså inte universell utan historiskt och socialt specifik (Börjesson, 2003).

3.3 Diskurspsykologi

Diskurspsykologin som är det angreppssätt vi valt i studien lägger tyngdpunkten på att belysa vardagsdiskurser (Winter Jørgensen & Phillips, 2000). Angreppssättet studerar språkbruket i den kontext och i det samspel där det utvecklas. Det anser vi vara relevant för vår studie då vi vill undersöka vilka rådande diskurser som visar sig i pedagogers berättelser om samverkan med nyanlända familjer. Att diskurspsykologin utgår från vardagsdiskurser innebär inte att den tar avstånd från det abstrakta sättet att se på diskurser, det innebär däremot att de små vardagsdiskurserna bygger på de stora abstrakta samhällliga diskurserna (Potter, 2012).

Diskurspsykologin argumenterar för att tänkandet ska ses som sociala aktiviteter och att våra sätt att förstå världen ska ses som resultat av sociala konstruktioner (Winther Jørgensen & Phillips, 2000). Ett kännetecken för diskurspsykologin är att den framhåller att människan inte har något inre väsen som bestämmer hur man förstår sin omvärld (Börjesson & Palmblad, 2007). Istället lyfter Edley (2001) att människor har förmåga att förändras alltefter de sociala interaktioner de ingår i. Det här innebär att vi vid analys utgår från den sociala interaktion som vi under intervjuerna befann oss i.

Diskurspsykologin finner vi som en lämplig metod dels för att den riktar in sig på vardagsdiskurser där språket studeras som en aktiv resurs för människans förståelse av världen (Potter, 1996) men även för att den erbjuder analysverktyg som möjliggör att studiens syfte och frågeställningar besvaras. Genom diskurspsykologin kan vi få veta mer om det som sägs och hur diskurserna kan vara konstruerade.

I vår studie har vi inspirerats av Holmbergs (2010) avhandling där flera analysverktyg formuleras. Hon belyser att diskurspsykologi är en mångsidig metod som innehåller olika analysverktyg. Vidare menar hon att vilka begrepp och analysverktyg som används är beroende av studiens vetenskapliga position och fokus vilket har stor betydelse för innehållet i analysen. Ett betydelsefullt begrepp i vår studie är diskurs. White (2004) beskriver begreppet diskurs som ett ramverk av idéer och människors sätt att förstå och söka mening i olika företeelser. Genom att synliggöra specifika diskurser som pedagogerna agerar i kan vi även synliggöra hur de som grupp är språkligt organiserade. Begreppet diskurs får betydelse för vår analys då det bidrar med att identifiera teman i pedagogernas berättelser.

Eftersom vårt fokus ligger i hur pedagogerna berättar om samverkan med nyanlända familjer blir även retorik ett användbart begrepp i den här studien som erbjuder oss att studera retoriska detaljer (Holmberg, 2010). Intresset ligger då på att studera hur något görs övertygande i tal, vilket görs i föreställningen att det kunde varit annorlunda (Börjesson, 2003). Vad deltagarna i våra intervjuer framställer som fakta hanteras som fakta oavsett om det handlar om vardagskunskap, vetenskaplig kunskap eller erfarenhetsbaserad kunskap. Retoriken uppfattas inom diskurspsykologin som det som genomtränger hur människor samtalar och kommer fram till sin förståelse (Holmberg, 2010). Potter (1996) menar att man kan ställa sig frågan om vad som står på spel till materialet för att komma åt retoriken. I vår analys frågar vi varje utdrag vad som står på spel för att tydligare kunna urskilja vad och hur deltagarna pratar om samverkan med nyanlända familjer.

Funktion, effekt och hypotes är tre andra verktyg i diskurspsykologi som vi använder oss av i studien. Holmberg (2010) uttrycker att då det formas hypoteser kring vilken funktion och effekt ett uttalande kan ha fördjupas förståelsen för vad som sägs. Variation är ett annat verktyg som används för att få syn på hur människor konstruerar olika versioner av samma fenomen. I diskurspsykologin ses inte varierade argument i samtal som ett problem utan en följd av att språket används för att göra olika saker (Holmberg, 2010).

Sammanfattningsvis är diskurspsykologi en metod där intresset handlar om människors aktiva språkanvändning och vilka diskurser som används som resurser i människors sociala samspel. Diskurspsykologin ger oss verktygen diskurs, retorik, funktion, effekt, hypotes och variation som har betydelse för vår analys. Verktygen kommer att förklaras ytterligare i avsnittet analysprocess.

4. Metod och design

Här nedan presenteras vilka metoder vi använt oss av för att samla in det empiriska material som ligger till grund för vår studie.

4.1 Urval

I syfte att studera pedagogers berättelser om samverkan med nyanlända familjer genomfördes hösten 2015 ostrukturerade intervjuer med fyra pedagoger i två mindre kommuner i södra Sverige. Det hade å ena sidan funnits fördelar med fler intervjuer för att få ett bredare resultat

men å andra sidan uttrycker Winter Jörgensson & Phillips (2000, s117) att det i en diskursanalys är språkbruket som är av intresse och att retoriska mönster kan skapas av bara några få människor. Författarna uttrycker vidare att flera intervjuer ibland bara ger merarbete utan att berika analysen.

Gemensamt för deltagarna i den här studien är att alla har erfarenhet av att samverka med nyanlända familjer i sin förskoleverksamhet. Pedagogerna kan dock ha olika mycket erfarenhet av att möta nyanlända barn och dess familjer. En del pedagoger har mött många nyanlända familjer, medan andra bara har en eller några få erfarenheter av att samverka med familjerna. Att göra ett urval där deltagarna har erfarenhet av ämnet som ska samtalas om benämner Bryman (2011) som ett målinriktat urval. Målet med ett sådant urval är att välja ut deltagare på ett strategiskt sätt för att personerna i studien är relevanta för de forskningsfrågor som formulerats.

Vi har även valt att utgå från det som Bryman (2011) benämner som bekvämlighetsurval när vi kontaktade de pedagoger som blev intervjuade. Det innebar att tre av deltagarna i intervjuerna var bekanta för oss sen tidigare, den fjärde kom vi i kontakt med genom en gemensam vän. Med en sådan urvalsstrategi är vi medvetna om att det är omöjligt att generalisera eftersom vi inte vet vilken befolkning som representeras.

4.2 Ostrukturerad intervju

Inom diskurspsykologin är ostrukturerad intervju en vanligare insamlingsmetod än frågeformulär eller strukturerad intervju (Winter Jörgensson & Phillips, 2000). Genom en ostrukturerad intervju får deltagarna möjlighet att prägla dagordningen och konstruera längre redogörelser. Ostrukturerad intervju valdes då det är en metod som tenderar att till sin natur likna ett vanligt samtal (Bryman, 2011) och därför anser vi det är en relevant metod för att få svar på studiens syfte och frågeställningar. Till skillnad från metoder som insisterar på att intervjuaren ska hålla sig till de frågor som är formulerade från start ser man genom en diskursanalys aldrig problem med att intervjuaren ställer spontana frågor under samtalets gång (Winter Jörgensson & Phillips, 2000). Det som däremot är viktigt att fundera på vid en diskursanalys av en ostrukturerad intervju är hur frågorna är formulerade. Bergström & Boréus (2005) påpekar nämligen att forskaren som är med och konstruerar samtalen och frågorna avgör vilka svar som kan vara tänkbara.

4.3 Intervjuernas upplägg

Deltagarna i vår studie kontaktades via email eller sms (se bilaga 1) och innehöll en presentation av vår studie, intervjuens upplägg samt en förfrågan om att medverka i studien. Redan i utskicken informerades pedagogerna att deras svar och personuppgifter behandlas konfidentiellt (Bryman, 2011) och att vi inte kommer analysera dem som personer utan är endast intresserade av utsagorna som uttrycks i samtalen. Intervjupersonerna fick därefter komma med förslag på datum och tid för intervjuerna

Två intervjuer genomfördes på respektive intervjupersons arbetsplats och två intervjuer utfördes genom telefonsamtal då det passade deltagarna bäst. Eftersom vi ville att samtalen skulle bli så naturliga som möjligt och drivas av deltagarnas berättelser om samverkan med nyanlända familjer var det viktigt att pedagogerna själva fick välja hur intervjun skulle ske. Vi valde att utföra intervjuerna med endast en forskare och en intervjuperson närvarande, det här för att vi ville att intervjun skulle bli en så bekväm situation som möjligt för deltagarna.

Intervjun som genomfördes utgick från ett PM där två huvudteman som var intressanta för vår studie fanns med (Se bilaga 2). PM:et användes endast som en minneshjälp då vi ville vara så öppna som möjligt och låta intervjupersonerna styra samtalet. Intervjuerna såg därför olika ut eftersom intervjupersonerna associerade fritt och vi som intervjuare bara reagerade på de punkterna som var värda en uppföljningsfråga. Då vi har tagit ansats i en diskurspsykologisk utgångspunkt eftersträvades ett naturligt samtal (Bryman, 2011). Intervjuernas längd varierade från 10 - 25 minuter beroende av hur samtalet utmynnade. Den sammanlagda tiden för alla intervjuer blev 85 minuter.

4.4 Empiriinsamling

Då vi i den här studien intresserar oss för pedagogers berättelser är ljudupptagning en bra metod för att samla in empiri. Utöver att det är en metod som är relevant för vårt syfte belyser Björndahl (2005) även två huvudsakliga fördelar med ljudupptagning. Den främsta är att man konserverar observationer av ett pedagogiskt ögonblick som annars skulle gå förlorat. Inspelningarna gjorde det möjligt för oss att spola bandet bakåt för att upprepande gånger lyssna på vad pedagogerna berättade. Den andra fördelen med ljudupptagning är att vi kan urskilja detaljer i samtalet som är av stor vikt i analysarbetet. Varje gång vi lyssnade på inspelningarna kunde vi få syn på något nytt. De nämnda fördelarna gör ljudupptagning

lämpad för att främja reflektion kring pedagogernas berättelser om samverkan med nyanlända familjer.

4.5 Transkribering

Vid transkriberingen fokuserade vi på vad som samtalats om i enighet med studiens syfte. Alla intervjuer har skrivits ner ordagrant men för att underlätta förståelsen för det insamlade materialet har en del korrigeringar gjorts. Det innebär att ljud som harklingar och suckar valts bort i transkriptionen av ljudupptagningen. Vi har även valt att börja meningar med stor bokstav och satt komma och punkt för att underlätta för läsaren. En del ord har även korrigerats från talspråk till skriftspråk vilket Möllenborg & Holmberg (2014) uttrycker är ett sätt för att underlätta förståelsen av vad som sägs för läsaren. Den stora fördelen med att överföra vår ljudupptagning till text är att pedagogernas berättelser har framträtt på ett tydligt sätt vilket har varit en förutsättning vid vår analys. Å andra sidan innebär transkribering ett mycket tidskrävande arbete (Björndal, 2005).

4.6 Analysprocess

Efter att vi transkriberat våra intervjuer lyssnade och läste vi tillsammans igenom och diskuterade empirin utifrån vårt vetenskapsteoretiska perspektiv, syfte och frågeställningar. Med stöd av kodning som är ett tillvägagångssätt där teman identifieras (Winther Jörgensen & Phillips, 2000) började vi vår analysprocess. Vi var måna om att ha ett öppet sinne i kodningsprocessen och inte fastna i de mönster som vi upptäckt under intervjuerna. Alvesson & Sköldberg (2009) uttrycker att forskarens förförståelse gör att en tolkning ibland föregår empirin. Under kodningen gjordes en sortering om vad samtalen handlade om. Det gjordes genom att vi läste transkriptionerna ytterligare och diskuterade tillsammans vilka teman vi kunde identifiera i berättelserna. Utifrån det utformade vi olika temarubriker och under varje rubrik skrev vi ner utdrag från berättelserna som berörde temat. Temarubrikerna bytte namn flera gånger och nya utdrag från transkriberingen fick ta plats under rubrikerna. Att pedagogernas berättelser många gånger berörde flera teman samtidigt försvårade indelningen. När pedagogerna talade om bemötande berättades det samtidigt exempelvis om språkets betydelse. Det som underlättade vår kodningsprocess vid de här tillfällena var att ställa frågan om vad som kunde stå på spel i pedagogernas berättelser. De fem teman som vi slutligen valt att presentera i resultatavsnittet var de teman som dominerade berättelserna.

Efter att teman identifierats var det dags för nästa steg i analysprocessen. Det steget innebar att vi ställde frågor till utdragen med hjälp av våra valda verktyg från diskurspsykologin. Vi ställde då frågor som: hur berättar pedagoger om samverkan med nyanlända familjer? Analysen inriktades då mot intervjupersonernas retorik och hur pedagogernas berättelser gjordes övertygande. På så sätt kunde vi få en övergripande uppfattning om hur berättelserna är konstruerade. Vidare i analysprocessen ställde vi frågor som gav möjlighet för oss att ställa hypoteser om berättelserna. Frågorna vi ställde till empirin blev då: Vilken funktion kan uttalandet ha? och vilken effekt kan uttalandet få? Analyserna ledde slutligen fram till att ett antal diskurser synliggjorts, de bearbetas vidare i resultatsammanfattningen.

4.7 Studiens tillförlitlighet

När det kommer till studiens tillförlitlighet säkerhetsställs den genom att vi i största möjliga mån i kodning och analys hållt oss till att svara på våra frågeställningar och utifrån vårt syfte. Eftersom vi är två som analyserat och diskuterat studiens resultat främjas tillförlitligheten eftersom de tolkningar som gjorts har skett i samspel med varandra. Noggrannheten uppfylls genom studiens transparens. Med det menas att studiens delar är tydligt beskrivna vilket gör det lättare att bedöma resultatet (Bryman, 2011).

4.8 Etiska ställningstagande

I vår forskning använder vi vetenskapsrådets forskningsetiska principer: informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Bryman, 2011). Rönnqvist och Vinterek (2008) beskriver även de olika principerna i sin avhandling. Vår studie förhåller sig till informationskravet genom att alla berörda personer blev informerade muntligt och skriftligt om studiens syfte. Vi informerade alla deltagare om vår insamlingsmetod och att intervjuerna blev inspelade. Vi var tydliga med att vi endast skulle analysera det som uttrycktes i samtalen och inte dem som personer, samt att det var frivilligt att delta. Deltagarna fick själva bestämma om de ville avbryta sin medverkan. På så sätt uppfylldes samtyckeskravet. Johansson och Karlsson (2013) belyser vikten av att deltagare ska ha möjlighet att delta på sina villkor, vilket var viktigt för oss att deltagarna var medvetna om. Konfidentialitetskravet har uppfyllts och informerats till alla deltagare. Det innebär att deltagarna i vår studie inte nämns vid namn och att ljudupptagningarna är säkert förvarade på en plats som

inte är tillgänglig för obehöriga. Studiens deltagare har även blivit informerade om att all insamlad empiri endast kommer användas i vår studie vilket på så sätt uppfyller nyttjandekravet.

5. Resultat

Syftet med studien är att undersöka vilka rådande diskurser om samverkan med nyanlända familjer som visar sig i pedagogers berättelser samt problematisera diskurserna i förhållande till förskolans verksamhet. De frågeställningar som studien utgår ifrån är:

- Hur berättar pedagoger om samverkan med nyanlända familjer?
- Vilka diskurser kan vi identifiera i pedagogernas berättelser om samverkan med nyanlända familjer?
- Vilka konsekvenser kan diskurserna få för samverkan mellan förskola och nyanlända familjer?

Här nedan presenteras fem teman som är grundade i vår empiri. Varje tema presenteras med utdrag från våra intervjuer som vi valt utefter den kodning som gjorts i analysprocessen. Diskurspsykologi används som ett verktyg för att undersöka vilka rådande diskurser som visar sig i pedagogers berättelser om samverkan med nyanlända familjer. Med hjälp av att studera intervjupersonernas retorik och ställa hypoteser om funktion och effekt analyseras resultatet. Vidare problematiseras diskurserna i förhållande till förskolans verksamhet.

I tema ett, som vi kallat *sen kom föräldrarna för att hämta och jag kan inte berätta* presenteras pedagogers berättelser kring språkets betydelse. I andra temat *man vill ju bara att de ska komma och bli trygga* identifieras berättelser om nyanlända familjers behov av trygghet i förskolan. I tredje temat *jag saknar en liten förberedelse* framkommer berättelser om behovet av stöd i samverkan med nyanlända familjer. I fjärde temat *jag är en öppen person så för mig är det inga problem* lyfts berättelser om ett öppet och välkommande förhållningssätt. I det femte och sista temat *det är så mycket annat som är självklart för oss* framkommer berättelser om hur pedagogerna förklarar och berättar för de nyanlända familjerna om självklarheter och svenska regler.

5.1 Sen kom föräldrarna för att hämta och jag kan inte berätta

I temat *sen kom föräldrarna för att hämta och jag kan inte berätta* visar sig berättelser som lyfter språkets betydelse för samverkan med nyanlända familjer.

Utdrag från intervju ett:

Allt eftersom tjejen blev duktigare på svenska så kunde jag använda henne lite som tolk. Jag sa till henne: kan du förklara för pappa och så sa hon det till honom, och översatte emellan oss. Hon var ju ändå bara fem år.

I det här utdraget synliggörs hur ett barn fungerar som tolk mellan pedagog och förälder. Pedagogen använder sig av en retorik där hon lyfter barnets betydelse för att underlätta kommunikationen mellan förskolan och familjen. Det här görs på ett övertygande sätt då en tidigare erfarenhet från verksamheten tas upp. Pedagogen talar om att *tjejen blev duktigare på svenska* vilket i den här berättelsen kan tolkas som en förutsättning för att kommunikationen ska underlättas. Det kan alltså i det här utdraget tolkas som att det svenska språket är en betydelsefull del för hur samverkan konstrueras. Vidare återberättar pedagogen att hon ber barnet att *förklara för pappa*. Funktionen av uttalandet kan vara att pedagogen konstruerar att barnet har en viktig del i samverkan mellan förskola och nyanlända familjer. Å andra sidan kan effekten av en sådan kommunikation bli att pedagog och förälder endast kan samtala genom barnet, vilket kan vara problematiskt både då informationen endast rör pedagog och förälder och att det ansvar som läggs på en femåring blir stort.

Utdrag från intervju två:

Ja det är svårt med vissa när man inte har språket och så. Alltså det är, framför allt när det hänt, det var någon gång när flickan från Syrien... Hon blev jätte ledsen, vi såg inte vad det var och hon liksom satt i mitt knä och skrek efter mamma typ och... Man försökte reda ut var det var och sen kom föräldrarna och ska hämta och ser detta och så kan inte jag berätta. Dom bara: jaha vad har hänt? och jag kan inte säga någonting, då känns det jätte jobbigt tycker jag.

Inledningsvis berättar pedagogen att samverkan mellan förskola och nyanlända familjer är *svårt med vissa som inte har språket*. Även här konstrueras det svenska språket som en framstående del i samverkan. Uttalandet följs av ett exempel på hur en flicka skrek efter mamma men att pedagogen vid mötet med föräldrarna inte kunde berätta vad som hade hänt.

Pedagogen konstruerar i det här uttalandet att språkliga hinder kan få effekter för barnens välmående. Att pedagogen sen uttrycker *dom bara: jaha vad har hänt?* kan tolkas som att pedagogen anser att det är viktigt för både föräldrarna och pedagogen att kunna samtala om varför barnet är ledset. När pedagogen beskriver språket som en problematik i samverkan med nyanlända familjer använder hon ord som *svårt* och *jätte jobbigt*. Bristen på det svenska språket konstrueras i det här utdraget som en problematik dels på grund av att information som kan vara viktig för både barnet och föräldrarna uteblir samt att pedagogen själv uttrycker känslor som kan tolkas som påfrestande.

Utdrag från intervju tre:

De är ju ofta oroliga, det är ju det föräldrarna säger med sin blick när de hämtar och då visar vi bra med tecken och sen ibland har dom storasyskon så att vi kan be storasyskonen att berätta att idag klarade han det, och ja du vet så.

Det här uttalandet bygger på ett antagande om att föräldrarna *ofta* är oroliga då det visar det med sin *blick*. Pedagogen uttrycker att de då *visar bra med tecken* för att möta upp föräldrarnas oro. Funktionen av ett sådant uttalande kan vara att pedagogen här vill belysa att det går att kommunicera med hjälp av blickar och tecken, men att det behövs något mer. I det här utdraget tar pedagogen hjälp av *syskon för att berätta att idag klarade han det*. Att samverka med nyanlända familjer konstrueras i uttalandet som en situation som kan stödjas av att det finns *storasyskon* närvarande. Effekten av det här uttalandet kan bli att samverkan med nyanlända familjer är beroende av att det finns syskon som kan hjälpa pedagogerna att berätta för föräldrarna. När pedagogen belyser att storasyskon kan *berätta att idag klarade han det* kan det tolkas som att pedagogen här anser att barns lärande bör kommuniceras med familjerna men att de konstruerar ett beroende av att ha ett syskon närvarande.

Utdrag från intervju fyra:

Så... ja man får, och sen är det sådan här översättningsapp har jag försökt lite också men det märker jag själv att när dom skrev på sitt, på arabiska och översatte till svenska. Jag fattar ju inte vad de menar. Det blev helt fel grammatik så... hehe.

Här ovan talar pedagogen om att hon använt en översättningsapp för att underlätta kommunikation med de nyanlända familjerna. I uttalandet kan vi utläsa att pedagogen *försöker* hitta strategier för att kommunikationen med familjerna ska fungera. Att pedagogen

berättar att hon försöker kan å ena sidan tyda på att det finns en osäkerhet hos pedagogen å andra sidan kan det även tolkas att översättningsappen inte fungerar. Det här stärks även i nästa uttalande då pedagogen uttrycker att hon "*inte fattar vad de menar*". Effekten av en sådan retorik kan tolkas som att det brister i kommunikationen med föräldrarna trots att pedagogen försöker hitta strategier som förenklar samverkan.

Sammanfattningsvis använder pedagogerna i det här temat sig av formuleringar som *allt eftersom tjejen blev duktigare på svenska, använda henne lite som tolk, kan du förklara för pappa, översatte emellan dem, svårt med vissa när man inte har språket, kan inte jag berätta, kan inte säga någonting, föräldrarna säger med sin blick, visar vi bra med tecken, be storasyskon att berätta, översättningsapp samt jag fattar ju inte vad de menar* i konstruktionen av samverkan med nyanlända familjer. Berättelserna handlar dels om språkliga barriärer och hur de försöker underlätta mötet med familjerna, samtidigt konstrueras språkliga barriärer som *jobbigt* och *svårt* för pedagogerna.

5.2 Man vill ju bara att de ska komma och bli trygga

I temat *man vill ju bara att de ska komma och bli trygga* synliggörs berättelser om familjernas behov av trygghet i förskolan. I berättelserna ges uttryck för att trygghet och förtroende är av vikt för familjerna efter tiden på flykt.

Utdrag från intervju tre:

Intervjuare - Är det några svårigheter som du upplever?

Intervjuperson - Det är ju språket men jag känner att kroppsspråket fungerar och man pekar. Och att man försöker få ett förtroende man måste bygga på. För att de har varit med om så mycket tror jag. Så att eh, de litar på en.

Precis som i temat innan talar pedagogen i det är utdraget om språket som en problematik i samverkan med nyanlända familjer. Pedagogen använder sig sedan av en retorik som går emot det första argumentet om att språket är en svårighet då hon uttrycker att *kroppsspråket fungerar*. Att pedagogen först talar om språket som en svårighet kan dock vara en effekt av att intervjuaren ställer en ledande fråga om problematik. Genom att pedagogen sedan byter ämne från språket och börjar samtala om att hon *försöker få ett förtroende man måste bygga på* kan tyda på att pedagogen här försöker övertyga intervjuaren om att tillit är en viktig del i

samverkan med nyanlända familjer. När hon sedan argumenterar *för att de har varit med om så mycket tror jag* kan det tyda på att tillit konstrueras som märkbart betydelsefull i samverkan med nyanlända familjer. Avslutningsvis kommer ytterligare ett argument om att förtroende är av vikt då hon uttrycker *så de litar på en*. Ett sådant uttalande kan tolkas som att pedagogen här lägger ansvaret på sig själv för att ett förtroende ska byggas.

Utdrag från intervju ett:

Eh för just, för henne är det ju... det är en speciell situation för dem. Så för dem är det ju, man vill ju bara att de ska komma och bli trygga, eller sådär i gruppen och med oss. Ah nej... då är det svårt men man får helt enkelt gör så att, nu har det ju varit lite kaotiskt på avdelningen men man kanske får ha ett möte, boka en tolk emellan åt, kanske ja varannan månad eller var tredje. Så man bara kan snacka lite och kolla läget.

I det är utdraget uttrycker pedagogen en vilja om att familjerna ska komma och bli trygga men att det finns svårigheter i att uppfylla det. Pedagogen inleder med att berätta att *det är en speciell situation* för de nyanlända vilket kan tyda på att pedagogen här konstruerar en medvetenhet om att familjerna kan ha flytt från krig. Uttalandet följs av ett resonemang om att *man vill ju bara att dom ska komma och bli trygga*. En sådan retorik kan tolkas som att pedagogen här konstruerar förskolan som en trygg plats för de nyanlända familjerna. Vidare lyfter pedagogen att det är *svårt* och att det varit *kaotiskt på avdelningen* vilket kan tolkas som att det konstrueras svårigheter att möta upp familjerna som pedagogen önskar då annat i verksamheten inte fungerar fullt ut. Uttalandet följs av ett resonemang om att *man vill ju bara att de ska komma i gruppen och med oss*. Pedagogen uttrycker här en *vilja* om att familjerna ska bli en del av resten av gruppen i förskolan. Slutligen berättar pedagogen att man kanske får ha ett möte emellan åt *så man bara kan snacka lite och kolla läget*, ett sådant uttalande kan vara en effekt av att familjerna möjligtvis kommer ifrån svåra förhållanden.

Utdrag från intervju två:

Det är väldigt givande ändå för man lär sig väldigt mycket tycker jag. Det här bemötandet med familjer som är nyanlända, som är viktigt för alla familjer. Men här är det ju ändå viktigare för de kommer från förhållanden som vi inte har en aning om och då är det viktigt att tänka lite grann hur dom mår och sådär och vara välkommande.

I det här utdraget belyses inledningsvis fördelarna för pedagogen i förhållande till att möta familjer som är nyanlända. Pedagogen beskriver att det är *väldigt givande* och *man lär sig väldigt mycket*. Fortsättningen i berättandet handlar om *bemötande*. Resonemang förs om att bemötandet är *viktigt för alla familjer*. Men bemötandet av nyanlända konstrueras i uttalandet som *viktigare*. Att pedagogen använder sig av begreppet *viktigare* för att beskriva nyanlända i förhållande till bemötande kan i den här berättelsen tyda på att samverkan med nyanlända konstrueras som något som är betydande för att samverkan ska fungera. Pedagogen förklarar sitt resonemang och uttrycker att *de kommer från förhållanden som vi inte har en aning om* och att det är *viktigt att tänka lite grann hur de mår och sådär och vara välkommande*. Att pedagogen talar om hur de mår och förhållanden som vi inte har en aning om kan dels tyda på att pedagogen ger uttryck för att familjerna kan ha med sig erfarenheter i bagaget som är främmande för pedagogen. Avslutningsvis argumenterar hon för att det är viktigt att vara välkommande, ett sådant uttalande kan få effekter för bemötandet gentemot familjerna i förskolan.

Utdrag från intervju tre:

Sen tycker jag att vi är lite omständliga, det viktigaste är när de är på plats: kom in. Det är det viktigaste. Barnen kommer hit, de får leka, träffa andra barn. Det är ju det som är fokus. Sen vill vi ju ha det på visst sätt tror jag. Lite mer omständliga Men det tror jag, man ska bara möta upp och välkomna in.

Pedagogen argumenterar här för att det *viktigaste* för de nyanlända familjerna är att komma in i förskolan så snabbt som möjligt. Ett sådant resonemang kan tolkas som att de nyanlända familjerna och framförallt barnen är i behov av förskola så fort så möjligt, *så att barnen ska få leka och träffa andra barn*. Pedagogen konstruerar här förskolan som en viktig plats för barn som nyligen anlät till Sverige. Pedagogen använder å andra sidan en retorik som pekar på att de är *omständliga* i mottagandet av nyanlända familjer i förskolan. Begreppet omständliga återkommer också i samtalet efter meningen *sen vill vi ju ha det på visst sätt tror jag*. Det här kan tolkas som att pedagoger i uttalandet ses som ett hinder i familjernas integration i förskolan.

Sammanfattningsvis använder sig pedagogerna i temat av uttrycken *viktigare för att de kommer från förhållanden som vi inte har en aning om, viktigt att tänka lite hur de mår, speciell situation för dem, man vill ju bara att de ska komma och bli trygga, snacka lite och kolla läget, försöka få ett förtroende, det har varit med om så mycket tror jag* samt att de litar på en för att konstruera förståelse för nyanlända familjer situation. Samtidigt uttrycker pedagogerna att *dom är omständliga, att det varit kaotiskt på avdelningen så det varit svårt, vi vill ju ha det på ett visst sätt tror jag* vilket kan tyda på att det finns en problematik i att konstruera trygghet och tillit.

5.3 Jag saknar lite en förberedelse

Något som även framkom i pedagogernas berättelser är behovet av stöd för att kunna bemöta familjerna på ett bra sätt.

Utdrag från intervju tre:

Men jag skulle vilja jobba mer medvetet. Att cheferna har en plan på hur man möter upp föräldrar och barn. Men nu har detta skett så snabbt... men jag tycker nog, som chef hade jag sagt att nu ska vi ha en grupp där vi kan delge varandra. Nu är det istället så här att hon säger att ni kan kontakta den och den, ja men det hinner vi inte med. Vi behöver ha en struktur till bra möten.

Här talar pedagogen om att *jobba mer medvetet* och att det behövs en *plan på hur man möter upp föräldrar och barn* men att det behövs stöd från chefen för att *hinna med* och få en *struktur*. Att pedagogen uttrycker en vilja med att jobba mer medvetet och samtidigt uttrycker att om hon hade varit chef hade hon haft en grupp där pedagoger delger varandra kan tyda på ett missnöje gentemot hur chefen organiserar mötet med nyanlända familjer. Pedagogen talar om att chefen säger att *ni kan kontakta den och den* vilket kan tolkas som att pedagogerna själva får ta ansvar för att kontakta de personer som kan ge stöd. Att resonemanget följs av *detta skett så snabbt* pekar mot att det även kan finnas tidsbrist för chefen. Det här kan tolkas som en orsak till att chefen hänvisar till andra personer samt inte ger det stöd som pedagogen eftersöker.

Utdrag från intervju ett:

Ja jag har erfarenhet av det sedan innan. Så att jag tycker, jag saknar lite en förberedelse. Jag skulle vilja ha en grupp som arbetar med de frågorna för att bemöta föräldrarna. Det har jag bett chefen om att vi skulle ha små möten att hur kan vi göra för att det ska bli en lätt övergång för föräldrarna och barnet?

Här talas det om att det saknas *lite en förberedelse* för att det ska bli en *lätt övergång för föräldrarna och barnet*. När pedagogen talar om att hon skulle vilja ha en grupp som arbetar med frågorna för att bemöta föräldrarna kan det tyda på att viljan finns där men att det behövs mer kunskap kring hur det ska ske. När pedagogen berättar att hon *bett chefen om små möten* kan det tillsammans med beskrivningen om att det saknas en liten förberedelse uppfattas som att pedagogen behöver stöd från andra för att samverka med nyanlända familjer ska fungera. Att pedagogen använder ord som *saknar lite* och *små möten* kan tyda på en försiktig retorik, å andra sidan kan det tolkas som vardagsord då pedagogen sedan har en ambitiös önskan på hur förberedelsen ska gå till.

Utdrag från intervju fyra:

Intervjuperson - Ja vi har ju efterlyst under en längre tid här nu och få veta lite hur det är att komma från Iran, Irak, Syrien och Albanien, vi har ju från många länder. Tjetjenien också, alltså det är ju inte... alla är ju inte från Syrien här om jag säger så.

Intervjuare - Just att få lite kunskap då om...

Intervjuperson - Ja om det landet och lite om vad har de med sig och så men... det är inte alltid man får det.

Inledningsvis talar pedagogen om att de efterlyst att få kunskap om nyanlända familjers bakgrund. Att pedagogen talar om att de *efterlyst* att få veta lite hur det är att komma från olika länder kan ha funktionen att kunskapen konstrueras av någon annan. Pedagogen talar om att det är flera länder som de samverkar med. Genom uttalande *alla är ju inte från Syrien här om jag säger så* kan funktionen av uttalandet i relation till att hon tidigare berättat om att hon efterlyser kunskaper vara att ju fler olika länder som familjerna kommer ifrån desto mer kunskap behövs. Vidare uttrycker pedagogen att hon vill ha mer kunskap om familjernas hemländer vilket kan tolkas som att sådan information är av vikt i samverkan. Då pedagogen använder uttrycket *under en längre tid* när hon beskriver det hon efterlyst kan ha funktionen

att visa på att de inte fått det stöd som de efterfrågat. Vilket stärks av det avslutande resonemanget *det inte är alltid man får det*.

Sammanfattningsvis beskriver pedagogerna i temat att de behöver stöd för att samverka med nyanlända familjer. Pedagogerna använder sig exempelvis av formuleringar som *vilja jobba mer medvetet, att cheferna har en plan, delge varandra, vi hinner inte, saknar lite en förberedelse, grupp som arbetar med frågorna för att bemöta föräldrarna, små möten samt efterlyst under en längre tid att få veta* för att konstruera behovet av stöd i relation till samverkan med nyanlända familjer.

5.4 Jag är en öppen person så för mig är det inga problem

I pedagogernas berättelser nedan uttrycks öppenhet som en del av samverkan med nyanlända familjer.

Utdrag från intervju två:

Intervjuare - Men du hade tagit emot nyanlända familjer va?

Intervjuperson - Ja det har jag gjort många gånger, det har jag faktiskt gjort och det har varit roligt för mig för jag är en öppen person så för mig är det inga problem.

Pedagogen berättar här att hon tagit emot nyanlända familjer många gånger. Öppenhet lyfts fram som en betydande positionering för att det inte ska konstrueras problem i att samverka med nyanlända familjer. Pedagogen uttrycker att *det varit roligt för mig för jag är en öppen person*. Att vara öppen konstrueras här både som en positionering som gör det roligt och som en positionering som gynnar samverkan. Avslutningsvis talar pedagogerna om att det *är inga problem* för henne att samverka med nyanlända familjer. Funktionen med ett sådant uttalande kan tolkas som att hon här vill övertyga oss som intervjuare.

Utdrag från intervju ett:

Intervjuare - så det är alltså språket som är det största hindret?

Intervjuperson - Ja det är ju det enda faktiskt. Jag tycker det är jätte trevliga familjer, jätte öppna å... alltså, man känner att man klickat men det har inte riktigt gått att prata som man velat. Eftersom vi pratar olika språk, det är ju det.

I samtalet konstrueras samverkan med nyanlända familjer som problematiskt *eftersom vi pratar olika språk*. Det talas även om att språket är *det enda hindret* i samverkan med nyanlända familjer. Pedagoger talar vidare om att *det är jätte trevliga familjer*. Hon använder en retorik som förstärker uttalandet ytterligare med hjälp av meningen *man känner att man klickat*. Precis som i det förra exemplet används ordet *öppna* som en del i berättelsen men i det här samtalet är det föräldrarna som konstrueras som öppna. Funktionen av det här uttalandet kan vara att övertyga att problematiken i samverkan med nyanlända familjer inte ligger i relationen mellan pedagoger och föräldrar utan endast i språkbristerna.

Utdrag från intervju tre:

Det innebär att så som jag sa innan att man måste vara väldigt tydlig med sitt kroppsspråk, och vara väldigt välkommande. Alltså att de känner sig välkomna i förskolan och känner att de... vara öppen! Jaja jag föredrar att vara öppen i hur jag är själv och alltså jag öppnar mig själv, inte bara att jag är väldigt professionell på ett sätt men samtidigt är jag öppen. Så dom känner: att okej kom hit bara och det är roligt.

Pedagogen poängterar i den här berättelsen vikten av att *man måste vara väldigt tydlig* med sitt kroppsspråk och att vara *väldigt välkommande*. Ett sådant uttalande kan tyda på att pedagoger här konstruerar viktiga positioneringar i mötet med nyanlända familjer. Vidare uttrycker pedagoger att *de känner sig välkomna i förskolan och känner att de... vara öppen!* Hon inleder meningen med att berätta hur familjerna ska känna sig i relation till förskolan men avslutar meningen med att tala om sin egen positionering. Det här kan tolkas som att pedagogens positionering konstrueras som betydelsefull för att familjerna ska *känna sig välkomna* i förskolan. Vidare förs argument fram för att vara *öppen*. Pedagoger beskriver att hon både *föredrar det och är öppen själv*. Samtidigt ställs här professionaliteten mot att vara öppen. Effekten av ett sådant uttalande kan bli att öppen läggs utanför det pedagogiska yrket trots att det i det här utdraget lyfts som en förutsättning för att familjerna ska kunna *känna: komma hit bara och det är roligt*.

Sammanfattningsvis berättar pedagogerna i de här tre utdragen om deras egen positionering i samverkan med nyanlända familjer. Pedagogerna använder sig av ord som *öppen*, *välkommande* samt *roligt* för att beskriva sin egen positionering. Öppenhet konstrueras som positivt i förhållandet mellan förskolan och familjerna.

5.5 Det är så mycket annat som är självklart för oss

Nedan uttrycker pedagogerna att de *berättar* och *förklarar självklarheter* och *svenska regler* för nyanlända familjer i förskolan.

Utdrag från intervju två:

Det är så mycket annat som är självklart för oss, att ha kläder och det ena med det tredje och då får vi vara väldigt tydliga med hur vi ska förklara. Kanske med bilder, alltså att visa bilder. Det här är ju kläder och det är kallt ute, alltså att man förklarar väldigt tydligt. Det har jag gjort. Inte bara säga att dom behöver kläder utan det är ju vad är det för kläder, byxor till exempel.

Inledningsvis uttrycker pedagogen att *det är så mycket annat som är självklart för oss*. Ett sådant uttalande konstruerar ett *oss* som kan tolkas till förskolekulturen i Sverige. Funktionen med ett sådant uttalande kan även tolkas som att pedagogen här konstruerar förskolenormer som skiljer sig från familjernas. I samtalet fortsätter pedagogen med att uttrycka att de måste vara *tydliga med hur vi ska förklara* samt att de behöver visa bilder för att *förklara väldigt tydligt* för familjerna vilka kläder som behövs efter vädret. Pedagogen berättar å ena sidan att det som är självklart för oss inte behöver vara självklart för nyanlända familjer. Å andra sidan framgår det även i samtalet att det finns en problematik för familjerna att förstå det självklara, då pedagogen flera gånger uttrycker att hon måste förklara *väldigt tydligt*. Att pedagogen uttrycker att hon måste förklara väldigt tydligt kan dock även vara en effekt av de språkliga hinder som kan uppstå i mötet med nyanlända familjer.

Utdrag från intervju fyra:

Intervjuare - Är det något mer du vill tillägga om vad samverkan innebär?

Intervjuperson - Ja det är ju viktigt kan jag känna att just berätta om de svenska reglerna och vad man får och inte får göra. För det är andra kulturer ibland och det redan här alltid lättare att säga saker från början.

Intervjuaren ställer inledningsvis en fråga om pedagogen vill tillägga något om vad samverkan med nyanlända familjer innebär. Pedagogen berättar då att det är *viktigt att berätta om de svenska reglerna* samt *vad man får och inte får göra*. Funktionen av ett sådant uttalande kan här å ena sidan vara att pedagogen konstruerar skillnader mellan svenska regler och de nyanlända familjerna. Å andra sidan kan funktionen av uttalandet även vara att pedagogen

konstruerar stöd för att familjerna ska få möjlighet att integreras i förskolan och det svenska samhället. Vidare berättar pedagogen att *det är andra kulturer och det är alltid lättare att säga saker från början* det här resonemanget kan i relation till de tidigare uttalandet om svenska regler tolkas som att familjernas kulturer konstrueras som något som bör anpassas efter förskolans regler och normer.

Sammanfattningsvis använder pedagogerna sig i det här temat av *tydlig, förklara, viktigt, självklart, svenska regler och vad man får och inte får göra* för att konstruera normer i relation till samverkan med nyanlända familjer. En effekt av sådana uttalanden tyder här på att de nyanlända familjerna bör anpassas efter förskolan och det svenska samhället.

6. Resultatsammanfattning

När vi sammanfattar de resultat och den analys som gjorts ovan synliggörs tre diskurser i relation till pedagogernas berättelser om samverkan med nyanlända familjer: *Språkets betydelse, pedagogens positionering* samt *behovet av stöd*. Diskurserna återfinns i större delen av presenterad empiri och kan ses som teman som genomsyrar pedagogernas berättelser. Flera uttryck kopplar ihop diskurserna, ett exempel ser vi i följande utdrag: *då är det svårt men man får helt enkelt gör så att, nu har det ju varit lite kaotiskt på avdelningen men man kanske får ha ett möte, boka en tolk emellan åt, kanske ja varannan månad eller var tredje. så man bara kan snacka lite och kolla läget*. I det här utdraget synliggörs dels diskursen om språkets betydelse då pedagogen uttrycker att de behöver en tolk för att kommunicera, samtidigt konstrueras det i samma utdrag pedagogens positionering då pedagogen här uttrycker att det finns en vilja att snacka lite och kolla läget. Diskursen behovet av stöd blir på så sätt också framträdande.

6.1 Språkets betydelse

En diskurs som visar sig i flera av våra utdrag är berättelser om språkets betydelse. Diskursen om språkets betydelse kan förstås som att pedagogerna relaterar samverkan med nyanlända familjer med språket. De många berättelserna om språket kan tolkas som att den verbala kommunikationen mellan pedagog och nyanlända familjer är viktig i samverkan. Det som dominerar berättelserna om språket är de svårigheter som konstrueras när pedagog och föräldrar inte talar samma språk. Språkets betydelse synliggörs även i berättelserna genom att

pedagogerna talar om olika strategier för att underlätta kommunikationen med föräldrarna. Pedagogernas uttalanden pekar mot att det är av vikt att tillta strategier då kommunikationen hindras. Pedagogerna argumenterade exempelvis för att *barnen* och *syskonen* kan främja samverkan genom att översätta mellan pedagog och föräldrar. Sådana berättelser kan tolkas som att verksamheten blir beroende av nyanlända barn som har kunskap i det svenska språket. En del i diskursen visar att det finns *tekniska strategier* för att underlätta språkbarriärerna men att strategierna är *begränsade*. Det kan förstås i relation till den problematik som konstrueras i samband med språket. Betydelsen av *kroppsspråk* och *tydlighet* blir framträdande i diskursen. Effekten av pedagogernas berättelser om språket kan vara att pedagogerna behöver ha ett flexibelt förhållningssätt till kommunikation med nyanlända familjer.

6.2 Pedagogens positionering

Diskursen om pedagogens positionering visar sig i berättelserna om samverkan med nyanlända familjer och är en återkommande retorik som pekar mot personliga positioneringar gällande bemötandet gentemot familjerna. Pedagogers uttalanden synliggör olika exempel på förståelse för nyanlända familjers situationer. Flera argumentationer om att positionera sig som öppen och välkommande förs fram i berättelserna. Den personliga argumentationen om *öppenhet* som förs fram av pedagogerna i diskursen kan tolkas på flera sätt. Det kan å ena sidan förstås i relation till pedagogers erfarenheter av vad som gynnar samverkan med nyanlända familjer. Å andra sidan kan det även förstås i relation till den rådande samhällsdiskurs om nyanlända familjer i Sverige där många diskussioner består av hur man positionerar i ämnet. I diskursen blir *empati* och *förståelse* synligt och pedagoger positionerar sig med argument som pekar mot en förståelse för att familjerna kan komma från svåra förhållanden. Resultatet visar även på att pedagogernas vilja för att samverkan ska fungera är stor. Sådana uttryck anser vi kan få effekter för samverkan med nyanlända familjer som gynnar relationen. Samtidigt synliggörs det dock positioneringar i diskursen som pekar mot att pedagoger ser sig själva som omständliga i mottagandet av nyanlända familjer. Det framkommer även positioneringar i några få berättelser som syftar till att pedagogerna vill att familjerna ska anpassa sig till de regler som finns i förskolan. Diskursen om pedagogens positionering innefattar på så vis en variation av olika positioneringar där en del handlar om vikten av förståelse för familjerna samtidigt som en annan del består av uttryck om att föräldrarna ska anpassa sig efter Sveriges och förskolans regler och normer.

6.3 Behovet av stöd

En annan diskurs som även visar sig i pedagogernas berättelser om samverkan med nyanlända familjer är behovet av stöd. *Ambition* är överlag framträdande i pedagogernas berättelser med koppling till behovet av stöd. I berättelserna framträder en ambition av att vara förberedda samt arbeta medvetet med mottagandet av nyanlända familjer i förskolan. Berättelserna pekar dock mot att det konstrueras problematik i att besvara ambitionen då *tidsbrist* och *organisatoriska brister* framträder i pedagogernas samtal. Effekten av pedagogernas uttalanden kan vara att det konstrueras svårigheter i att utföra den samverkan som är ambitionen och därmed även för med sig missnöje gentemot hur samverkan med nyanlända familjer ska ske. Organisatoriska brister framkommer genom att berättelser pekar mot att verksamheten inte fungerar fullt ut vilket i sin tur kan få effekten att samverkan med nyanlända familjer påverkas negativt. Som vi nämnt tidigare positionerar sig pedagogerna genom att ta ansvar för strategierna som gynna samverkan å andra sidan kan vi i den här diskursen utläsa att strategierna inte räcker fullt ut vilket kan få effekten att pedagogerna behöver stöd från andra parter. Pedagogerna formulerade anknytningar till *tolkar* och *kulturkännedom* i behovet av stöd. Det kan tolkas som att behovet av stöd består av språkkunskaper samt kunskap om familjernas kultur. Det framkommer även i diskursen om behovet av stöd att pedagogerna har en ambition av att ha möten. Effekten av sådana uttalanden kan vara att pedagogerna under intervjuerna ger uttryck för att de står *ensamma* i hur samverkan med nyanlända familjer ska ske och att det finns ett behov av att mötas upp och delge varandras erfarenheter. Tiden är en annan aspekt som uttrycks i diskursen om behovet av stöd. Uttryck om att pedagogerna *inte hinner* kan förstås tillsammans med formuleringen att *det skett så snabbt* å andra sidan ges uttryck för att de *efterlyst stöd under en längre tid*. I enlighet med uttrycken kan det tolkas som att tid konstrueras som en förutsättning i behovet av stöd.

7. Diskussion

Syftet med studien är att undersöka vilka rådande diskurser om samverkan med nyanlända familjer visar sig i pedagogers berättelser samt problematisera diskurserna i förhållande till förskolans verksamhet. De frågeställningar som studien utgår ifrån är:

- Hur berättar pedagoger om samverkan med nyanlända familjer?
- Vilka diskurser kan vi identifiera i pedagogernas berättelser om samverkan med nyanlända familjer?
- Vilka konsekvenser kan diskurserna få för samverkan mellan förskola och nyanlända familjer?

Utifrån frågeställningarna kommer vi nu sammanfatta och diskutera delar av studiens resultat i förhållande till tidigare forskning för att på så sätt tydliggöra vad resultatet skulle kunna betyda. Diskussionen delas in utefter tematiseringarna: *språkets betydelse*, *pedagogens positionering* samt *behovet av stöd*. Efter det görs en sammanfattande diskussion.

7.1 Språkets betydelse

Språkdiskursen som blev synlig i pedagogernas berättelser om samverkan med nyanlända familjer är även tydligt förankrad i tidigare forskning. Såväl forskare som pedagogerna i den här studien beskriver språket både återkommande och övergripande. En tendens i diskursen är de språkliga barriärer som återfinns i mötet med nyanlända familjer. Språkdiskursen kan förstås i samband med det Bouakaz (2007) belyser om att både pedagoger och föräldrar uttrycker att språkhinder är en stor utmaning i samverkan med varandra. Pedagoger beskriver i hans studie att föräldrarnas dåliga kunskap i svenska är ett stort hinder i ett bra samarbete. Det bekräftas även av föräldrarna som förklarar att deras bristande kunskaper i det svenska språket får konsekvensen att de involverar sig mindre i skolan. Att språkbristerna får konsekvenser visar sig även i vårt resultat där förståelsen mellan parterna hindras och information mellan pedagog och föräldrar uteblir. Resultatet ligger nära till hands med den forskning som Bouakaz (2007) presenterar om att språket är nyckeln till pedagogers och föräldrars förståelse för varandra. Sandberg & Vuorinen (2008) lyfter vikten av att pedagoger kommunicerar med föräldrar genom olika strategier när språkhinder finns. Även i vårt resultat framkom olika strategier såsom bilder, appar, tolkar och kroppsspråk för att underlätta kommunikationen med familjerna. Argument om att vara tydlig framkom i Lunneblad (2013)

där pedagogerna talade om att visa tydligt verbalt och med kroppsspråk. Vikten av att vara tydlig i kommunikationen påvisas även i vårt resultat. Å andra sidan visar vårt resultat att det konstrueras problematik med de här strategierna. Vikten av flera olika strategier samt den problematik som konstrueras med dem kan förstås med det Erikson (2008) benämner i sin studie om att lärare uttrycker att samverkan med föräldrar där språkliga hinder finns konstrueras som stressande och krävande. Bouakaz (2007) belyser att pedagoger tar hjälp av personer som talar föräldrarnas modersmål för att underlätta de språkliga barriärerna. I vårt resultat fick barnen en framträdande betydelse då deras kunskap i både det svenska språket och modersmålet konstruerades som ett stöd för föräldrar- och pedagogers kommunikation. På så sätt kan resultatet i den här studien tyda på att samverkan med nyanlända familjer behöver tillgängliga personer som underlättar den verbala kommunikationen.

7.2 Pedagogens positionering

En diskurs som synliggörs i vårt resultat är pedagogernas positioneringar i samverkan med nyanlända familjer. Hur pedagogerna positionerar sig uttrycks i berättelserna utifrån flera olika ställningstaganden vilket kan förstås i relation till det Lunneblad (2013) påpekar om att hanteringen av mottagandet inte är entydigt hos pedagogerna. Att samtalen i vår studie består av att pedagogerna positionerar sig både som öppna och välkommande och samtidigt positionerar sig som omständiga och att pedagogerna behöver förklara tydligt och berätta om de svenska reglerna kan även förstås utifrån olika ideologiska ställningstagande. Som vi nämnde i inledningen beskrivs samverkan med nyanlända familjer och hur det ska ske som ett ideologiskt dilemma (Lunneblad, 2013). Samtidigt som forskning menar att goda relationer mellan pedagoger och nyanlända familjer är en viktig förutsättning för barnen (Bunar, 2015; Szente, Hoot & Taylor, 2006) påpekar Keeyes (2000) att dagens rörliga kultur ökar komplexiteten och många gånger försvårar samarbetet mellan pedagoger och föräldrar. Att studiens berättelser består av variationer av positioneringar anser vi kan vara ett resultat av den komplexitet som de samhälliga diskurserna utgör.

I en del av studiens berättelser framkommer det att det stora ansvaret för att samverka med nyanlända familjer läggs på pedagogerna själva. Berättelserna handlar exempelvis om hur pedagogerna använder sig av olika strategier för att underlätta kommunikationen med familjerna men det ges även uttryck för olika egenskaper hos pedagogerna som gynnar samverkan. Studien visar en dominant retorik som utgår från att vara välkommande i

samverkan med nyanlända familjer. Att studien visar att berättelserna om pedagogernas positioneringar ofta kretsar kring att vara välkommande står i motsats till det Mahmoods (2013) studie belyser om att det finns oro i att möta nyanlända familjer med kulturella bakgrunder som skiljer sig från pedagogernas egna. I vårt resultat är oro inför nyanlända familjers kulturella bakgrunder ingen återkommande retorik. Studiens berättelser synliggör en nyfikenhet då flera pedagoger uttrycker att de söker information om familjernas hemländer och kulturer. Nyfikenheten skulle å ena sidan kunna tolkas som att pedagogerna uttrycker en vilja att lära känna familjerna, å andra sidan kan det även förstås i likhet med Mahmoods (2013) resultat som att det i finns en osäkerhet inför olika kulturer och bakgrunder. Studien visar att berättelserna kretsar kring att öppenhet är av vikt i samverkan med nyanlända familjer. Att vara öppen kan förstås i samband med det Bouakaz (2007) lyfter om att respekt för varandras kulturer och tankesätt är av vikt i samverkan mellan lärare och föräldrar.

Temat "Det är så mycket annat som är självklart för oss" kan utifrån vår analys synliggöra en annan positionering där berättelserna tyder på att pedagogerna ska förklara rutiner och berätta om de svenska reglerna. Ett liknande resultat påvisas av Bouakaz (2007) där pedagogerna ger uttryck för att föräldrar ska anpassa sig till skolans normer och värderingar. En sådan positionering om att föräldrar ska anpassa sig till förskolan anser vi kan bero på det Börjesson (2003) uttrycker om att vår förståelse och kategorisering av världen inte är universella utan historiskt och socialt specifika. Den förskolan som pedagogerna befinner sig i är en social arena som bland annat styrs av förskolans normer och styrdokument. Vi tolkar det som att pedagogernas positionering gentemot familjerna här kan vara en effekt av de riktlinjer som finns i förskolan.

7.3 Behovet av stöd

En framträdande diskurs ur vårt resultat är behovet av stöd i samverkan med nyanlända familjer. Pedagogerna uttrycker inte i alla berättelser att de ordagrant efterlyser stöd i samverkan med nyanlända familjer. Det framkommer dock i flera berättelser uttalanden som pekar mot att det är svårt att hantera olika situationer på egen hand. Vilket kan tolkas som att de är i behov av stöd. I våra teman framkommer det vid flertal gånger i pedagogers berättelser att de är i behov av stöd i samverkan med nyanlända familjer vilket kan ha flera olika orsaker. Å ena sidan kan diskursen om behov av stöd förstås med det Ellneby (2008) belyser om att många förskollärare anser sig ha otillräcklig utbildning för att möta nyanlända familjer. Å andra sidan uttrycker pedagogerna i vårt resultat att de vänt sig till förskolechefer för att söka

stöd men att stödet uteblivit. Det kan i sin tur bero på att skolan kan ha brister i att förbereda personalen i att möta nyanlända familjer (Bouakaz, 2007).

Pedagogerna i vår studie uttrycker att de vill jobba mer medvetet och att de vill vara förberedda inför att samverka med nyanlända familjer. Uttrycken kan förstås med det Hek (2005) belyser om att det är av vikt att skolorna har riktlinjer för att främja kontakten med familjerna. Resultatet i Heks studie visade även att eleverna betraktar sig själva som en del av sin skola när det finns riktlinjer för samverkan. Pedagogerna uttryck i vår studies kan tolkas som att det saknas riktlinjer och att det därav i likhet med Heks (2005) resultat kan tyda på att det uppstår en problematik för barnen då riktlinjer saknas.

De förberedelser pedagogerna i vår studie efterlyster är möten för att delge varandra erfarenheter om samverkan med nyanlända familjer samt att få kännedom om familjernas olika kulturer. Ett liknande resultat visar sig Hurley, Medici, Stewart & Cohens (2011) studie där lärarna uttrycker att det finns behov av professionell hjälp för att öka lärarnas kulturkompetens. Det framkommer dock i Bouakaz (2007) studie att även föräldrar efterlyser projekt för att pedagogerna skulle få mer kunskap om deras kulturer. Det konstrueras alltså en önskan om olika kunskapsutvecklande sammanhang av både pedagoger och föräldrar. Att det finns en avsaknad av nätverksträffar där utbildning av samverkan med nyanlända sker kan få negativa effekter på insatserna för att involvera föräldrarna i skolans arbete (Bouakaz, 2007). I diskursen om behovet av stöd anser vi att tid är en del av den problematik som lyfts. I vårt resultat argumenterar pedagogerna för att de inte hinner samt att det tar tid att få det stöd de efterfrågar. Bristen på tid som framkommer i vårt resultat kan få effekter för samverkan med nyanlända familjer då tid är en förutsättning för ett bra samarbete (Bouakaz, 2007).

7.4 Sammanfattning av diskussion

Genom en tillbakablick på studiens resultat/analys och diskussion kan vi se att samverkan med nyanlända familjer är ett komplext område som för med sig en rad olika konsekvenser för samverkan mellan förskola och hem. Vi kan se att berättelserna domineras av språkets betydelse, pedagogens positionering och behovet av stöd. I berättelserna konstrueras det olika strategier för att överbrygga språkbarriärerna och uttryck om att pedagogerna är öppna och välkommande gentemot nyanlända familjer. Samtidigt finns det i alla tre diskurser uttryck om att det finns en problematik i samverkan med nyanlända familjer. Här finns det berättelser om strategier som inte fungerar fullt ut, hur pedagogerna är omständliga i samverkan med

nyanlända och hur det behövs stöd från andra för att samverkan ska fungera. I förhållande till förskolans verksamhet anser vi att innehållet i de här diskurserna tyder på att samverkan med nyanlända familjer är ett didaktiskt dilemma. Berättelserna pekar mot att problematiken inte direkt konstrueras i relationen mellan familjerna och pedagogerna. Istället kan pedagogernas uttryck tyda på att problematiken konstrueras i ett större perspektiv. De språkliga hinder som pedagogerna uttrycker om samverkan med nyanlända familjer kan vara en effekt av brist på tolkar och att familjerna inte fått möjlighet till SFI innan de har permanenta uppehållstillstånd. Problematiken kan även sättas i relation till att pedagogerna inte får möjlighet till kompetensutveckling inom ämnet. Det kan alltså tolkas att problematiken i samverkan mellan pedagoger och nyanlända familjer är en effekt av samhälliga brister som försvårar möjligheterna att skapa ett gott samarbete.

9. Studiens bidrag

Ett viktigt bidrag utifrån studiens resultat är identifieringen av diskurser som handlar om språkets betydelse, pedagogens positionering samt behovet av stöd. Genom att synliggöra rådande diskurser om samverkan med nyanlända familjer i förskolan samt problematisera diskurserna önskar vi kunna ge möjlighet för pedagoger att få en ökad medvetenhet om dess komplexitet. Genom att se diskurserna som resurser i språket, anser vi att det finns en positiv inställning i diskurspsykologi att människor har potential att förändras då diskurser ses som resurser istället för något som begränsar tänkandet. Genom att i den här studien göra läsaren medveten om vilka resurser om samverkan med nyanlända familjer som används kan det bidra med att läsarens reflektioner om ämnet kan berikas och fördjupas. Varje diskurs berättar både något om hur vi är språkligt organiserade men även något om hur vi agerar i samverkan med nyanlända familjer och på så sätt får diskurserna konsekvenser för nyanlända familjer.

Då antalet nyanlända barn ökar i Sverige och mycket tyder på att ökningen kommer fortsätta (Skolverket, 2013) anser vi att studien kan bidra med att uppmärksamma pedagoger om ett relevant ämne. Resultatet i vår studie påvisar att pedagogerna har ambitionen att möjliggöra en god samverkan med nyanlända familjer men det finns ett behov av stöttning. Då ökningen av nyanlända familjer antas fortsätta anser vi att studiens resultat blir av vikt då det belyser en problematik som får konsekvenser för samverkan mellan förskola och hem och där av även för barnen. Då en stor politisk fråga idag handlar om invandring anser vi att vår studie synliggör diskurser som kan vara intressanta även ur ett större perspektiv.

10. Studiens kvalitet

Med utgångspunkt i socialkonstruktionism och med hjälp av diskurspsykologi har vi i den här studien undersökt vilka rådande diskurser om samverkan med nyanlända familjer som visar sig i pedagogernas berättelser. Om andra utgångspunkter valts hade studiens resultat blivit ett annat men då vi ville undersöka hur pedagogerna berättade om samverkan med nyanlända familjer ansågs utgångspunkterna relevanta. I vår studie intervjuade vi endast fyra förskolepedagoger, vilket både kan ha för- och nackdelar för studiens resultat. Fördelarna med att intervjua få deltagare var att vi kunde fördjupa oss i deras berättelser. Nackdelarna med de få deltagarna var att ingen övergripande bild kan ges. Detta var dock inte vårt syfte då vi inte är ute efter att generalisera vårt resultat utan istället vill ge en djupare kunskap kring de här berättelserna om samverkan med nyanlända familjer.

En annan aspekt som har betydelse för studiens resultat är att vi valde att göra ostrukturerade intervjuer med deltagarna. Hade vi istället valt fokusgruppsamtal som vi även anser är förenligt med våra teoretiska utgångspunkter hade det kunnat bidra till längre redogörelser där pedagogerna haft möjligt att fylla i varandras resonemang. Vi anser dock att det var intressant att genomföra ostrukturerade intervjuer med en deltagare i taget eftersom vi då kunde få syn på diskurser som genomsyrade de olika samtalen om samverkan med nyanlända familjer.

En problematik med det urval som gjordes i den här studien kan vara att deltagarna var bekanta med forskarna sedan tidigare. Å ena sidan anser vi att det kan påverkat hur deltagarna svarat och hur samtalen utmynnade å andra sidan kan bekantskapen mellan forskare och deltagare möjliggjort en tillit som kan varit en förusättning för att intervjuerna skulle likna ett naturligt samtal. Även Winter Jörgensson & Phillips (2000) belyser att det kan uppstå svårigheter när en forskare ska analysera ett material som forskaren själv står nära. Det är då av stor vikt att distansera sig från materialet. Det här är något vi tagit hänsyn till vid analys av vår empiri.

11. Vidare forskning

Denna studie har belyst ett tidigare föga beforskat område, nämligen pedagogers berättelser om samverkan med nyanlända familjer utifrån en socialkonstruktionistisk diskurspsykologi. Då denna studie varit beroende av tidsaspekten ser vi möjligheten att vid vidare forskning intervjua fler pedagoger för att på så sätt kunna undersöka rådande diskurser närmare. Det hade även varit intressant att göra en jämförelse mellan pedagoger- och föräldrars berättelser om samverkan. Ett annat exempel på vidare forskning skulle kunna vara att undersöka hur pedagoger som inte har tidigare erfarenhet av att samverka med nyanlända familjer berättar om det här. Då vår studie endast studerat berättelser skulle det även vara intressant med en studie som undersöker hur de rådande diskurserna hanteras i praktiken.

12. Referenser

- Alvesson, M., & Sköldbörg, K. (2009). *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Angel, B., & Hjern, A. (2004). *Att möta flyktingar*. Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, G., & Boréus, K. (2005). *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Studentlitteratur: Lund.
- Bjørndal, C. R. P. (2005). *Det värderande ögat - observation, utvärdering och utveckling i undervisning och handledning*. Stockholm: Liber.
- Bouakaz, L. (2007). *Parental involvement in school: What hinders and what promotes parental involvement in an urban school*. Malmö: Lärarutbildningen.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2 uppl. Stockholm: Liber.
- Bunar, N. (2010). *Nyanlända och lärande: En forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Bunar, N. (2015). *Nyanlända och lärande- mottagande och inkludering*. Stockholm: Natur och kultur.
- Burr, V. (1995). *Introduction to Social Constructionism*. Storbritannien: Routledge.
- Börjesson, M. (2003). *Diskurser och konstruktioner. En sorts metodbok*. Lund: Studentlitteratur.
- Börjesson, M., & Palmblad, E. (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Malmö: Liber.
- Edley, N. (2001). Analysing Masculinity: Interpretative Repertoires, Ideological Dilemmas and Subject Positions. I Wetherell, M., Taylor, S., & Yates, S. *Discourse as Data. A guide for analysis*. London: Sage.
- Ellneby, Y. (2008). *Pedagoger mitt i mångfalden: Att möta barn från andra kulturer i förskolan*. Stockholm: Sveriges utbildningsradio.
- Erikson, L. (2008). Föräldrar och Skola – olika innebörder. I A. Nilsson (Red.), *Vi lämnar till skolan det käraste vi har*. Myndigheten för skolutveckling. Stockholm: Liber.
- Davies, B., & Harré, R. (1990). Positioning: The discursive production of selves: *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 20(1), pp. 44-63.
- Gruber, S. (2007). *Skolan gör skillnad. Etnicitet och institutionell praktik*. Linköping: Linköpings universitet.
- Hek, R. (2005). The role of education in settlement of young refugees in the UK: The experiences of young refugees. *Practice*, 17(3), 157-171.

Holmberg, K. (2010). *Musik- och kulturskolan i senmoderniteten: reservat eller marknad?* Malmö: Malmö Academy of Music.

Hurley, J.J., Medici, A., Stewart, E. & Cohen, Z. (2011). Supporting preschoolers and their families who are recently resettled refugees. *Multicultural perspectives*, 13(3), 160–166.

Johansson, B., & Karlsson, M. (2013). *Att involvera barn i forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Keyes, C.R. (2000). Parent–teacher partnership: A theoretical approach for teachers. *In Issues in early childhood education: Curriculum, teacher education and dissemination of information*. Proceedings of the Lilian Katz Symposium, November 5–7, in Champaign, IL.

Lahdenperä, P. (1997). *Invandrarbakgrund eller skolsvårigheter? En textanalytisk studie av åtgärdsprogram för elever med invandrarbakgrund*. Studies in Educational Sciences 7. Stockholm: HLS Förlag.

Lunneblad, J. (2013). Tid till att bli svensk: En studie av mottagandet av nyanlända barn och familjer i den svenska förskolan, *Nordic early childhood education research vol.6*, nr 8, s. 1-14, 2013 issn 1890-9167.

Mahmood, S. (2013). First-year preschool and kindergarten teachers: challenges of working with parents, *School Community Journal*, v23 n2 p55-86 2013. 32 pp.

Markström, A.-M. & Simonsson, M. (2013). *Utvecklingssamtal: Kommunikation mellan hem och skola. (1ed.)*. Lund: Studentlitteratur.

Möllenborg, E., & Holmberg, K. (2014). *Drama – viktig resurs eller hämmare för undervisningen i samhällskunskap?* Nordidactica - Journal of Humanities and Social Science Education 2014:2.

Potter, J. (1996). *Representing reality. Discourse, Rhetoric and Social Construction*. London: Sage.

Potter, J. (2012). Discourse analysis and discursive psychology. I Cooper, H. (Red.). *APA handbook of research methods in psychology: Quantitative, qualitative, neuropsychological, and biological*. Vol. 2., s. 111-130. Washington: American psychological Association Press.

Runfors, A. (2003). *Mångfald, motsägelser och marginaliseringar*. Stockholm: Prisma.

Rönnqvist, C., & Vinterek, M. (2008). *Se skolan- forskningsmetoder i pedagogiskt arbete*. Umeå universitet, fakultetsnämnden för lärarutbildning.

Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2008). Preschool-home cooperation in change, *International Journal of Early Years Education*, v16 n2 p151-161.

Skarre Aasebø, T. & Melhuus, C.E. (2007). *Rum för barn. rum för kunskap - Kropp, kön, vänskap och medier som pedagogiska utmaningar*. Stockholm: Liber.

Skolverket. (98 rev 10). *Läroplanen för förskolan*. Edita: Stockholm.

Skolverket. (2013). *Nyanlända elever i fokus*. Stockholm: Skolverket.

Szente, J., Hoot, J., & Taylor, D. (2006). Responding to the special needs of refugee children: Practical ideas for teachers. *Early Childhood Education Journal*, 34(1), 15-20.

White, R. (2004). *Discourse analysis and social constructionism*. Nurse Researcher. 12, 2, 716 School of Health and Social Care, University of Teesside, Middlesbrough, UK.

Winter Jörgenssen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Studentlitteratur: Lund.

Bilaga 1

Till deltagare i intervjuerna om samverkan med nyanlända familjer

Hej!

Vi är två förskolestudenter (Emmy Davidsson & Malin Ericsson) som ska göra en studie om samverkan med nyanlända familjer. Studien kommer presenteras i form av en c-uppsats som är den sista delen i vår utbildning till förskollärare på Högskolan i Halmstad. Vi är nyfikna på dina berättelser om samverkan med nyanlända familjer och hoppas på att du har möjlighet att delta i en intervju.

Intervjun är tänkt att fungera som ett vanligt samtal. Av praktiska skäl kommer samtalet även att spelas in för att vi ska kunna lyssna och analysera det i efterhand. Vi kommer då endast analysera det som uttrycks i samtalen och inte dig som person. Det inspelade materialet kommer endast vara tillgängligt för studien. I uppsatsen kommer alla namn eller andra personrelaterade uppgifter att vara fiktiva.

Har du möjlighet att delta får du jätte gärna komma med förslag på tid och plats för intervjun. Om vi ses berättar vi mer!

Vänliga Hälsningar

Emmy Davidsson & Malin Ericsson

Bilaga 2

PM Intervju

Vi börjar våra samtal med att presentera vår studie, vårt syfte och att vi inte har något intresse av att analysera deltagarna som personer utan endast är intresserade av deras berättelser om att samverka med nyanlända familjer. Har deltagarna några funderingar eller frågor svarar vi självklart på dem. Vi informerar även muntligt om hur vi förhåller oss till de etiska principerna.

(Öppningsfrågan har vi formulerat endast i syfte att göra samtalet till en än mer avslappnad situation och är inget som är av betydelse för studien).

Öppningsfråga:

Hur länge har du jobbat som barnskötare/förskollärare?

Huvudtema ett:

Hur sker samverkan med nyanlända familjer på din förskola?

Huvudtema två:

Vad innebär samverkan med nyanlända familjer för dig?

Exempel på följdfrågor:

Hur menar du då?

Kan du berätta mer om det?

Kan du ge ett exempel från praktiken?

Avslutande fråga:

Är det något mer du vill tillägga?

Emmy Davidsson
Malin Ericson

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se